ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2015

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2016

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2015

1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Τμήματος Δασών είναι η προστασία και η προώθηση της αειφορικής διαχείρισης των δασών, καθώς και η βελτίωση του πρασίνου με την ανάπτυξη και εφαρμογή της Δασικής Πολιτικής και Νομοθεσίας, την προστασία των δασών από τις πυρκαγιές, την κλιματική αλλαγή και άλλους παράγοντες, την ενίσχυση των προστατευτικών λειτουργιών των δασών, την προστασία της βιοποικιλότητας, την προώθηση της δασικής αναψυχής και την παραγωγή δασικών προϊόντων.

2. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η πρόοδος στη Δασική Ανάπτυξη συνεχίστηκε και κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο. Οι στόχοι που τέθηκαν επιτεύχθηκαν μέσω της υλοποίησης των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

Στόχος 1: Η αποτελεσματική προστασία των δασών από τις πυρκαγιές και άλλους παράγοντες

- Προστασία των δασών από τις πυρκαγιές
- Προστασία των δασών από άλλους παράγοντες
- Ρύθμιση της εμπορίας ξυλείας και άλλων προϊόντων ξυλείας

Στόχος 2: Η αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των άλλων υπηρεσιών των οικοσυστημάτων

- Προστασία της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων
- Βελτίωση και επέκταση των δασών και του πρασίνου
- Προσαρμογή των δασών στην κλιματική αλλαγή και ενίσχυση της συνεισφοράς των δασών στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
- Ευαισθητοποίηση του κοινού

Στόχος 3: Ενίσχυση της δασικής αναψυχής και των άλλων κοινωνικοοικονομικών λειτουργιών

- Βελτίωση της δασικής αναψυχής και του τουρισμού και των άλλων υπηρεσιών
- Διάθεση κρατικής δασικής γης
- Κατασκευή υποδομής και προμήθεια εξοπλισμού για τη διαχείριση των κρατικών δασών
- Παραγωγή και πώληση δασικών προϊόντων

Στόχος 4: Βελτίωση του πλαισίου πολιτικής, της παραγωγικότητας και της εκπαίδευσης

- Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση της δασικής διαχείρισης
- Ευθυγράμμισης με την Ευρωπαϊκή και Διεθνή δασική πολιτική
- Βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών
- Βελτίωση της εκπαίδευσης, ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της έρευνας

3. ΔΑΠΑΝΕΣ

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, στον Προϋπολογισμό του 2015 εγκρίθηκαν πιστώσεις ύψους €32.892.542. Το ολικό ποσό που δαπανήθηκε ήταν €30.156.897 (δηλ. ποσοστό απορρόφησης ίσο με 91,68%).

4. ΕΣΟΔΑ

Το Τμήμα Δασών, μέσα στο 2015 είχε έσοδα €5.366.868 τα οποία προέρχονται από προσφορά αγαθών και υπηρεσιών. Για επιπρόσθετο ποσό ύψους €6.358.716, που αντιπροσωπεύει καθυστερημένα ενοίκια λόγω άρνησης των ενοικιαστών να πληρώσουν, θα καταβληθεί προσπάθεια επιτάχυνσης της είσπραξής τους χρησιμοποιώντας και νομικά μέτρα.

Σημειώνεται ότι η αξία των έμμεσων ωφελειών από τα δάση είναι πολλαπλάσια από τα πιο πάνω άμεσα έσοδα και δεν μπορεί να αποδοθεί με οικονομικούς όρους.

5. ΔΑΣΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ο περί Δασών Νόμος του 2012 (Ν.25(Ι)/2012) και οι περί Δασών Κανονισμοί [οι περί Δασών (Διάθεση Κρατικής Δασικής Γης) Κανονισμοί του 2012, οι περί Δασών (Άδειες, Χρήση Δασικών Δρόμων και Εξαγωγή Δασικών Προϊόντων) Κανονισμοί του 2012, και οι περί Δασών (Αναγνώριση Οργανώσεων Ιδιοκτητών Ιδιωτικών Δασών) Κανονισμοί του 2012] τέθηκαν σε ισχύ στις 30 Μαρτίου και 6 Απριλίου, 2012, αντίστοιχα.

Οι περί Δασών (Διάθεση Κρατικής Δασικής Γης) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 2014, που είχαν κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων το Σεπτέμβριο του 2014 μετά από δημόσια διαβούλευση και σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. Απόφασης 77.046, ημερομηνίας 11 Ιουνίου, 2014), εξακολουθούν να βρίσκονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας. Η πρόταση τροποποίησης αφορούσε τον Κανονισμό 12. Αυτή συζητήθηκε στην Επιτροπή κατά τις συνεδριάσεις της στις 9 Οκτωβρίου, 2014 και στις 10 Σεπτεμβρίου, 2015. Με τη σχετική πρόταση τροποποίησης του Κανονισμού 12, η απαγόρευση για εκμίσθωση ή διάθεση παραθαλάσσιας κρατικής δασικής γης για ορισμένους σκοπούς, θα αναφέρεται στη ζώνη προστασίας της παραλίας, όπως αυτή ορίζεται από τον περί Προστασίας της Παραλίας Νόμο. Επιπρόσθετα, θα γίνεται εφικτή η εκμίσθωση παραθαλάσσιας κρατικής δασικής γης για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, κατόπιν απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου.

Εντός του 2015 και μετά την καταγραφή όλων των διοικητικών διαδικασιών του τμήματος που επηρεάζουν πολίτες και επιχειρήσεις, έχει ληφθεί απόφαση για βελτίωση και απλοποίηση της διαδικασίας έκδοσης άδειας υλοτομίας δασικών δέντρων και θάμνων που φύονται σε γη πέραν από τα κρατικά δάση. Η σχετική εισήγηση προνοεί και την τροποποίηση των περί Δασών (Άδειες, Χρήση Δασικών Δρόμων και Εξαγωγή Δασικών Προϊόντων) Κανονισμών του 2012 και 2014. Αυτό αναμένεται να γίνει εντός του 2016.

Η νέα Δασική Πολιτική εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 23 Ιανουαρίου, 2013. Υιοθετήθηκε με διάταγμα του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος σύμφωνα με το Άρθρο 9 του περί Δασών Νόμου του 2012 που εκδόθηκε στις 18 Φεβρουαρίου, 2013.

Η νέα Δασική Πολιτική διέπεται από 4 βασικές αρχές, την αρχή της αειφορίας, την αρχή της δασοπονίας των πολλαπλών σκοπών, την αρχή της ενιαίας διαχείρισης του δασικού

οικοσυστήματος και την αρχή της συμμετοχικότητας στη λήψη αποφάσεων, και καθορίζει το όραμα για τα δάση της Κύπρου.

Η Δήλωση Δασικής Πολιτικής καθορίζει 13 σκοπούς. Για κάθε έναν από αυτούς έχουν καθοριστεί συγκεκριμένοι στόχοι και για κάθε στόχο παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση, ο ίδιος ο στόχος και οι ενέργειες με τις οποίες θα επιτευχθεί. Έχουν καθοριστεί συνολικά 28 στόχοι.

6. ΕΘΝΙΚΟ ΔΑΣΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Η διαδικασία της ετοιμασίας του νέου Εθνικού Δασικού Προγράμματος έχει διακοπεί ως αποτέλεσμα της σοβαρής οικονομικής κρίσης και ύφεσης καθώς και της ανάγκης για ετοιμασία βραχυπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού για όλο το δημόσιο τομέα στο πλαίσιο της γενικής κυβερνητικής πολιτικής για πιο στοχευμένη κατανομή των πόρων και λήψη άμεσων μέτρων για επανεκκίνηση της οικονομίας.

Στα πλαίσια αυτά, το Τμήμα Δασών εντός του 2015 έχει ετοιμάσει το δικό του Στρατηγικό Σχεδιασμό. Σε αυτόν καθορίζεται το Όραμα, η Αποστολή, οι Στρατηγικοί Στόχοι και οι Δραστηριότητες για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Έχουν καθοριστεί 4 Στόχοι, οι οποίοι αναμένεται να επιτευχθούν μέσω της υλοποίησης 15 διαφορετικών δραστηριοτήτων.

Στη διαδικασία αυτή περιλαμβάνεται επίσης η ετοιμασία πλάνων δράσης και προϋπολογισμού στη βάση δραστηριοτήτων.

7. ΔΑΣΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

α) Προστασία από τις πυρκαγιές

Με την έναρξη ισχύος της νέας Δασικής Νομοθεσίας στις αρχές του 2012, η αρμοδιότητα του Τμήματος Δασών όσον αφορά την πρόληψη, καταστολή και κατάσβεση δασικών πυρκαγιών επεκτάθηκε από το ένα, στα δύο χιλιόμετρα από τα όρια της οροθετικής γραμμής του κρατικού δάσους.

Ο συνολικός αριθμός των πυρκαγιών, στην κατάσβεση των οποίων συμμετείχε το Τμήμα Δασών εντός του υπό αναφορά έτους, ανέρχεται σε 275 και αναλύεται ως εξής:

- 10 πυρκαγιές με σημείο έναρξης Κρατική Δασική Γη
- 133 πυρκαγιές με σημείο έναρξης εντός της ζώνης των δύο χιλιομέτρων από τα κρατικά δάση
- 132 πυρκαγιές με σημείο έναρξης πέραν της ζώνης των δύο χιλιομέτρων από τα κρατικά δάση

Από τις πιο πάνω πυρκαγιές μόνο 81 έκαψαν δάσος ή άλλη δασώδη έκταση.

Η συνολική Κρατική Δασική Γη που κάηκε εντός του έτους ήταν 1,99 εκτάρια από τα οποία τα 1,91 εκτάρια κάηκαν από πυρκαγιές οι οποίες είχαν σημείο έναρξης Κρατική Δασική Γη. Από όλες τις πυρκαγιές, στην κατάσβεση των οποίων συμμετείχε το Τμήμα Δασών, κάηκε επίσης χαλίτικη και ιδιωτική έκταση 1.060,81 εκταρίων.

Η μεγαλύτερη σε έκταση πυρκαγιά που έκαψε Κρατική Δασική Γη ήταν εκείνη που ξέσπασε εντός του κρατικού δάσους στην τοποθεσία Δάσος Αλυκής στο Δήμο Λάρνακας στις 26 Μαΐου, 2015. Η πυρκαγιά αυτή έκαψε έκταση 3,4 εκταρίων, από τα οποία τα 1,5 εκτάρια αφορούσαν Κρατική Δασική Γη.

Τα αίτια των πυρκαγιών, στην κατάσβεση των οποίων συμμετείχε το Τμήμα Δασών, ήταν τα ακόλουθα:

	Αίτια	**Ποσοστό**
1.	**Γνωστές Αιτίες**	**81,45%**
1.1.	Ανθρωπογενείς Αιτίες	79,27%
1.1.1.	Αμέλεια/ Ατυχήματα	41,82%
	• Γεωργικές/ κτηνοτροφικές δραστηριότητες	20,36%
	• Εκδρομείς/ ταξιδιώτες	5,09%
	• Στρατιωτικές δραστηριότητες	2,55%
	• Δραστηριότητες σε κατοικίες	4,36%
	• Δραστηριότητες Κυνηγών	1,82%
	• Βραχυκύκλωμα καλωδίων υψηλής τάσης	4,36%
	• Κάψιμο σκυβάλλων	2,55%
	• Άλλες αιτίες	0,73%
1.1.2.	Κακόβουλες	37,45%
1.2.	Φυσικά αίτια (κεραυνοί)	2,18%
2.	**Άγνωστες Αιτίες**	**18,55%**

Η προστασία των δασών και άλλων περιοχών της υπαίθρου από τις πυρκαγιές, ιδιαίτερα κατά τα παρατεταμένα θερμά και ξηρά καλοκαίρια, είναι το κυριότερο μέλημα του Τμήματος Δασών. Οι πιο σημαντικές δραστηριότητες εντός του έτους προς αυτή τη κατεύθυνση ήταν οι ακόλουθες:

- Συνεχίστηκε η λειτουργία του Σώματος Δασοπυροσβεστών. Προσλήφθηκαν 465 δασοπυροσβέστες και πυροφύλακες. Επιπρόσθετα λειτούργησαν τα πυροφυλάκια καθώς επίσης και διάφορες θέσεις παρατήρησης με σκοπό την έγκαιρη επισήμανση και αναγγελία των πυρκαγιών. Το σύστημα βάρδιας λειτούργησε και φέτος πολύ ικανοποιητικά σε όλους τους δασικούς σταθμούς και παρατηρητήρια.

- Συνεχίστηκαν οι καθημερινές περιπολίες, ειδικά κατά μήκος της οροθετικής γραμμής με σκοπό την πρόληψη, την ανίχνευση και την έγκαιρη επέμβαση σε περίπτωση πυρκαγιάς.

- Η Μονάδα Πτητικών Μέσων συνέχισε επιτυχώς τη λειτουργία της όπως και κατά το προηγούμενο έτος. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, η Μονάδα ενισχύθηκε με ακόμα 4 Δασοπυροσβέστες. Για το χειρισμό των αεροσκαφών "Thrush 550" και "Air Tractor AT-802" κατά τη θερινή περίοδο αγοράστηκαν επιπλέον υπηρεσίες δύο χειριστών αεροσκαφών για περίοδο τεσσάρων μηνών. Αγοράστηκαν επίσης υπηρεσίες δύο Μηχανικών αεροσκαφών για τη συντήρηση των "Thrush 550" και "Air Tractor AT-802" καθώς και υπηρεσίες Ηλεκτρολόγου Μηχανικού. Τα αεροσκάφη παρέμειναν σε επιφυλακή καθόλη τη διάρκεια της θερινής περιόδου και χρησιμοποιήθηκαν για την κατάσβεση 13 δασικών πυρκαγιών και άλλων 14 πυρκαγιών υπαίθρου.

- Κατασκευάστηκαν 0,96 χιλιόμετρα νέων δρόμων προσπέλασης. Επιπρόσθετα έγιναν βελτιώσεις και συντηρήσεις σε υφιστάμενους δασικούς δρόμους.

- Συντηρήθηκαν 926,57 χιλιόμετρα αντιπυρικών λωρίδων.

- Εγκαταστάθηκαν 2 νέα υδροστόμια, ένα στη Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας – Λάρνακας – Αμμοχώστου και ένα στη Δασική Περιφέρεια Τροόδους.

- Κατασκευάστηκε 1 νέα υδατοδεξαμενή στη Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας – Λάρνακας – Αμμοχώστου.

- Συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός και εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού για καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών. Το 2015 ο Δασικός Πυροσβεστικός στόλος αποτελείτο από 46 πυροσβεστικά οχήματα, 47 μικρά περιπολικά οχήματα πυρόσβεσης και 76 αντλίες νερού. Επιπρόσθετα αγοράστηκε και υπάρχει σε ικανοποιητικές ποσότητες αριθμός άλλου δευτερεύοντος πυροσβεστικού εξοπλισμού όπως βυτία νερού, ψεκαστήρες ώμου, λάστιχα πυροσβεστικών, αυλοί, συσκευές παρασκευής αφρού, εκτοξευτές νερού κλπ.

- Συνεχίστηκε η συλλογή μετεωρολογικών στοιχείων από το δίκτυο αυτόματων μετεωρολογικών σταθμών που εγκαταστάθηκε σε διάφορες περιοχές των δασών της Κύπρου. Από τα στοιχεία αυτά εξάγεται σε καθημερινή βάση ο βαθμός κινδύνου έκρηξης δασικών πυρκαγιών σε ολόκληρη την Κύπρο και αποστέλλεται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού.

- Το αυτόματο Σύστημα Ανίχνευσης Πυρκαγιών, το οποίο εγκαταστάθηκε στο Δάσος Ακάμα εντός του 2009, συνέχισε να λειτουργεί πιλοτικά.

- Από τις 5/5/2015 μέχρι τις 11/5/2015 γιορτάστηκε η "Εβδομάδα Προστασίας των Δασών", κατά την οποία μεταξύ άλλων έγινε δημοσιογραφική διάσκεψη του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος στο Συντονιστικό Κέντρο Πυρόσβεσης στην Αθαλάσσα. Πραγματοποιήθηκε επίσης εθελοντική αιμοδοσία από το προσωπικό του Τμήματος Δασών με σκοπό την προώθηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού. Στην ίδια εκδήλωση πραγματοποιήθηκε και απονομή τιμητικών πλακετών στις κοινότητες Κούκλια και Καλό Χωριό Ορεινής, καθώς και στην Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας του Μαχαιρά και στο Σύνδεσμο ΕΤΕΑ (Εθελοντικό Τμήμα Εκτάκτων Αναγκών) για τη συμβολή τους στην πυροπροστασία των δασών της Κύπρου.

- Έγιναν διαλέξεις στην Εθνική Φρουρά, σε σχολεία και άλλα οργανωμένα σύνολα για την πρόληψη και καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών.

- Πραγματοποιήθηκαν εκπαιδεύσεις στην κατάσβεση δασικών πυρκαγιών και στη χρήση πυροσβεστικού εξοπλισμού, στους δασικούς υπαλλήλους, στο δασοπυροσβεστικό σώμα, στο ωρομίσθιο προσωπικό του Τμήματος Δασών και σε εθελοντικές ομάδες.

- Δόθηκε έμφαση στην ενημέρωση του κοινού από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ).

Το Τμήμα Δασών λαμβάνει όλα τα προληπτικά μέτρα κατά των πυρκαγιών και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να περιορίσει τον αριθμό τους στο ελάχιστο, όμως αυτό δεν είναι κατορθωτό χωρίς τη συνεργασία του κοινού. Για αυτό η προσπάθεια του Τμήματος Δασών στράφηκε και στη διαφώτιση του κοινού και ειδικά των αγροτών και των εκδρομέων με ταυτόχρονη όμως καταγγελία των παρανομούντων.

Το πρόγραμμα επιφυλακής των Δασικών Υπαλλήλων στους Δασικούς Σταθμούς υλοποιήθηκε από τις 18/5/2015 μέχρι και το τέλος της καλοκαιρινής περιόδου.

β) Παγκύπριο Σχέδιο Πυροπροστασίας της Υπαίθρου

Το Τμήμα συνέχισε την υλοποίηση του Παγκύπριου Σχεδίου Πυροπροστασίας της Υπαίθρου που άρχισε το 2001. Με βάση το σχέδιο αυτό, κατά το 2015 τοποθετήθηκε ένα νέο υδροστόμιο και κατασκευάστηκε μια μόνιμη θέση παρατήρησης. Επίσης συντηρήθηκαν υφιστάμενοι δρόμοι και αντιπυρικές λωρίδες.

Από την έναρξη υλοποίησης του Σχεδίου και μέχρι το τέλος του 2015 κατασκευάστηκαν 82,08 χιλιόμετρα νέων δρόμων, 473,54 χιλιόμετρα αντιπυρικών λωρίδων, 12 υδατοδεξαμενές, 5 θέσεις παρατήρησης, 4 ελικοδρόμια και τοποθετήθηκαν 60 υδροστόμια.

γ) Καταπολέμηση επιβλαβών δασικών οργανισμών

Συνεχίστηκαν και το 2015 οι αεροψεκασμοί καθώς και οι επίγειοι ψεκασμοί κατά του εντόμου της πιτυοκάμπης (*Thaumetopoea wilkinsonii Tams*). Κατά τη διενέργεια των ψεκασμών χρησιμοποιήθηκαν τα βιολογικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα τα οποία έχουν ως κύριες δραστικές ουσίες το βακτήριο *Bacillus thurigiensis* ssp. *Kurstaki* (Foray 48B) και τον ακτινομύκητα *Saccharopolyspora spinosa* (Tracer – Spinosad).

Κατά τον Ιούνιο του 2015 εντοπίστηκε για πρώτη φορά στην Κύπρο το έντομο ψύλλα του ευκαλύπτου (*Glycaspis brimblecombei*) το οποίο προσβάλλει τα φύλλα των ευκαλύπτων κατά το στάδιο της νύμφης ή κατά το στάδιο του τέλειου εντόμου και το οποίο ανάπτυξε μεγάλους πληθυσμούς στην επαρχία Λευκωσίας. Το Τμήμα Δασών διεξήγαγε έρευνα πεδίου στα πλαίσια της παρακολούθησης του πληθυσμού του εντόμου η οποία θα συνεχιστεί και εντός του 2016.

Επίσης συνεχίστηκε και η παρακολούθηση των πληθυσμών άλλων επιβλαβών δασικών οργανισμών.

8. ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ

Εντός του 2015, δασώθηκαν 3,4 εκτάρια και αναδασώθηκαν άλλα 4,2 εκτάρια τα οποία αφορούσαν κρατικά δάση που είτε είχαν καεί ή ήταν υποβαθμισμένα. Σύμφωνα με τη νέα πρακτική, η χρήση μηχανημάτων και η κατασκευή αναδασωτικών λωρίδων έχει περιοριστεί όπου είναι απόλυτα αναγκαίο.

Επίσης, εντός του έτους έγιναν εμπλουτιστικές φυτεύσεις σε 6,1 εκτάρια δάσους που είτε ήταν υποβαθμισμένο, είτε δεν είχε ικανοποιητική αναγέννηση καθώς και αναπλήρωση αποτυχιών σε έκταση 18,7 εκταρίων.

Οι εργασίες αναδάσωσης και επαναφοράς του περιβάλλοντος στο Μεταλλείο Αμιάντου που άρχισαν το 1995 συνεχίστηκαν. Η μέθοδος της υδροσποράς που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2003 συνεχίστηκε με πολύ καλά αποτελέσματα.

Το Τμήμα Δασών στην προσπάθεια επέκτασης του πρασίνου και υιοθέτησης μίας ενιαίας πολιτικής και πρακτικής για καλύτερη διαχείρισή του, συνέχισε και κατά το 2015 την ετοιμασία σχεδίων τοπιοτέχνησης σε δημόσιους χώρους πρασίνου.

Τέλος, μετά από παραχώρηση πιστώσεων στο Τμήμα Δασών από το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, το Τμήμα Δασών προχώρησε σε δάσωση ιδιωτικής έκτασης 0,7 εκταρίων στο Μεταλλείο Αγροκηπιάς.

9. ΔΑΣΙΚΗ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΑ

Το 2015 διεκπεραιώθηκαν χωρομετρικές και χαρτογραφικές εργασίες για υποθέσεις που αφορούσαν Κρατική Δασική Γη όπως πιο κάτω:

- Οριοθετήσεις χαλίτικων εκτάσεων για δάσωση και κήρυξή τους σε κρατικό δάσος
- Οριοθετήσεις και έλεγχος λατομείων
- Επανατοποθέτηση χαμένων ή επιπρόσθετων δασικών οροσήμων

- Χαρτογραφήσεις πυρκαγιών, δασικών δρόμων, δασώσεων, αναδασώσεων και άλλων δασικών έργων
- Χωρομέτρηση, χαρτογράφηση και ετοιμασία Δασικού Κτηματολογίου σχετικά με ενοικιαστήρια, πάνω σε ετήσια βάση, για γεωργοκτηνοτροφικούς σκοπούς στην περιοχή Κοκκινοχωριών
- Χωρομετρήσεις, χαρτογραφήσεις και ετοιμασία σχεδίων που αφορούσαν άλλα Τμήματα και Υπηρεσίες του Κράτους
- Κατασκευή νέων δασικών χαρτών και βελτίωση υφιστάμενων.

10. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Το Τμήμα Δασών, κατά το 2015, συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην προσπάθεια που ανέλαβε το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για τη διατήρηση και προστασία της φύσης.

Στα πλαίσια της διαφώτισης για διατήρηση και προστασία της φύσης, το Τμήμα διοργάνωσε γιορτές, διαλέξεις, συμμετείχε με λειτουργούς του σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα και εξέδωσε νέο διαφωτιστικό και ενημερωτικό υλικό. Επίσης αξιοποίησε την προσφορά εθελοντικής εργασίας για δενδροφύτευση με σκοπό την επέκταση του πρασίνου.

Η λειτουργία των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους και Αθαλάσσας συνεχίστηκε με μεγάλη επιτυχία. Κατά το 2015, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους δέχτηκε 5.300 επισκέπτες, ενώ το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αθαλάσσας, το οποίο από το Σεπτέμβριο του 2008, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, ξεκίνησε να λειτουργεί και ως Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, δέχτηκε 8.750 επισκέπτες κυρίως μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, σχολείων και οργανωμένων συνόλων. Επίσης συνεχίστηκε με επιτυχία η επίσκεψη του κοινού στο Πάρκο Οικόσιτων Ζώων που βρίσκεται στους εξωτερικούς χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αθαλάσσας.

Τον Ιούλιο του 2015 ολοκληρώθηκαν οι εργασίες για την ανέγερση του κτηρίου του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης στο Κάβο Γκρέκο. Το κτήριο παραλήφθηκε και επίσημα από το Τμήμα Δασών στις 3/11/2015 με εξαίρεση την προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία των 3 ενυδρείων, εργασία η οποία δεν είχε υλοποιηθεί. Οι εργασίες που

υπολείπονται, καθώς και εργασίες για επιδιόρθωση τεχνικών προβλημάτων που έχουν εντοπιστεί βρίσκονται σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθούν το συντομότερο.

Εντός του 2015, το Τμήμα Δασών συμμετείχε στα πιο κάτω έργα του Προγράμματος LIFE+:

- Έργο JUNIPERCY: "Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του οικότοπου προτεραιότητας 9560* (Ενδημικά Δάση Αοράτου) στην Κύπρο". Το έργο ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2012 και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2015
- Έργο Ριζοελιά: "Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων προτεραιότητας *1520 και *5220 στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Ριζοελίας". Το έργο ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2013 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Φεβρουάριο του 2017
- Έργο LIFE FORBIRDS: "Βελτίωση δασικών βιοτόπων σε χαμηλά υψόμετρα για τα πουλιά". Το έργο ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2014 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Δεκέμβριο του 2017.

Επιπρόσθετα, το Τμήμα Δασών μετείχε ενεργά στην υποβολή των πιο κάτω προτάσεων LIFE+ για τη νέα περίοδο:

- Life Agrino
- Life Info – Natura 2000 Troodos
- Life - Kedros

Επίσης το Τμήμα Δασών συμμετέχει στο Πρόγραμμα EEA – Grants 2009 – 2014: "Διατήρηση της Βιοποικιλότητας στο Μεταλλείο Αμιάντου στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους", το οποίο άρχισε τον Ιανουάριο του 2013 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιανουάριο του 2016.

Το Τμήμα Δασών συμμετέχει επίσης στο ερευνητικό πρόγραμμα του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών "Εξέταση της δυνατότητας εμπορικής αξιοποίησης αυτοφυών και ενδημικών φυτών της κυπριακής χλωρίδας" το οποίο ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2015 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2017 καθώς επίσης και στο έργο "Global Tree Seed Bank Project" του Πανεπιστημίου Frederick, το οποίο ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2015 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Μάρτιο του 2018.

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο σχέδιο για την προστασία του γύπα (*Gyps fulvus*). Συνεχίστηκε ο συντονισμός του προγράμματος προστασίας του Γύπα και η παροχή τροφής και νερού στην ταΐστρα και στους κλωβούς όπως και η

παρακολούθηση της κατάστασης του άγριου πληθυσμού του Γύπα. Στους κλωβούς διατηρούνται 3 ζευγάρια Κυπριακού Γύπα, ενώ τα υπόλοιπα πουλιά που εισήχθησαν από την Κρήτη και τα δύο πουλιά από το Ζωολογικό Κήπο Λεμεσού απελευθερώθηκαν στις αρχές του 2015.

Επίσης συνεχίστηκε η καταγραφή και μελέτη των νυχτερίδων της Κύπρου και των καταφυγίων τους η οποία άρχισε το 2006.

Εντός του υπό αναφορά έτους δημοσιεύτηκε σε επιστημονικό περιοδικό η επιστημονική εργασία με θέμα την κυπριακή φρουτονυχτερίδα "Reproductive seasonality of the Egyptian fruit bad (*Rousettus aegyptiacus*) at the northern limits of its distribution" Journal of Mammology.

Το Τμήμα Δασών διατηρεί τρείς Βοτανικούς Κήπους οι οποίοι βρίσκονται στο Τρόοδος, στον Ακάμα και στην Αθαλάσσα. Ο τελευταίος βρίσκεται στους εξωτερικούς χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αθαλάσσας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Κέντρου. Κατά τη διάρκεια του έτους συνεχίστηκαν οι εργασίες συντήρησης, εμπλουτισμού και επέκτασης των Βοτανικών Κήπων με συλλογή πολλαπλασιαστικού υλικού για εγκατάσταση σε αυτούς.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκαν οι εργασίες συντήρησης αιωνόβιων δέντρων, τόσο εντός, όσο και εκτός των κρατικών δασών, καθώς και του εντοπισμού νέων τέτοιων δέντρων με σκοπό την κήρυξή τους σε Μνημεία της Φύσης.

Εντός του 2015, συνεχίστηκε η συστηματική καταγραφή των ενδημικών φυτών καθώς επίσης και ο οργανωμένος εντοπισμός και χαρτογράφηση της χλωρίδας με βασικό στόχο την προστασία της. Επίσης συνεχίστηκε η συλλογή δειγμάτων φυτών για τη συμπλήρωση του φυτολογίου (HERBARIUM) του Τμήματος Δασών.

11. ΔΑΣΙΚΗ ΑΝΑΨΥΧΗ

Τα δάση της Κύπρου προσφέρονται για υπαίθρια αναψυχή λόγω της ποικιλίας της χλωρίδας, της πανίδας, της γεωμορφολογίας, του κλίματος και των υδατικών συνθηκών, σε συνδυασμό με την προσβασιμότητα, τη μικρή απόσταση από τα αστικά κέντρα, όπως

επίσης και την ύπαρξη ιστορικών, αρχαιολογικών και άλλων σημείων ενδιαφέροντος μέσα ή κοντά στα δάση.

Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής για τη δημιουργία και ανάπτυξη των Εθνικών Δασικών Πάρκων συνεχίστηκε η παρακολούθηση της υλοποίησης έργων ανάπτυξης καθώς και συντήρησης σε όλα τα Εθνικά Δασικά Πάρκα.

Συνεχίστηκαν οι διάφορες εργασίες για την ανάπτυξη ή και την επέκταση των εκδρομικών και κατασκηνωτικών χώρων, καθώς επίσης και για τον καθαρισμό και την συντήρησή τους. Κατασκευάστηκαν έργα αναψυχής που περιλαμβάνουν υποδομές (προσπέλαση, ύδρευση), χωματουργικές διαμορφώσεις, τραπεζοπάγκους, κιόσκια, εστίες παρασκευής γεύματος, παιδικές χαρές, ξύλινες περιφράξεις, αποχωρητήρια, καλάθια απορριμμάτων, σήμανση κλπ.

Εντός του 2015, λειτούργησαν συνολικά 45 εκδρομικοί χώροι χωρητικότητας 23.180 ατόμων, καθώς και 3 κατασκηνωτικοί χώροι συνολικής δυναμικότητας 290 αντίσκηνων. Επίσης λειτούργησαν άλλοι 2 κατασκηνωτικοί χώροι οι οποίοι βρίσκονται εντός Κρατικής Δασικής Γης αλλά διαχειρίζονται από άλλους φορείς. Τόσο οι εκδρομικοί, όσο και οι κατασκηνωτικοί χώροι, κατά τις περιόδους αιχμής ήταν κατάμεστοι από κόσμο.

Μέσα στο 2015, έγινε επέκταση του μονοπατιού "Κακοτζιέφαλος – Μάντρα του Καμπιού" (1,1 χιλιόμετρα), το οποίο βρίσκεται στην Κοιλάδα Μαχαιρά.

Το Τμήμα Δασών και ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού συνδιοργάνωσαν για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά το 2ο Περιπατητικό Φεστιβάλ Κύπρου με σκοπό την προώθηση του περιπατητικού τουρισμού και την ανάδειξη των περιπατητικών διαδρομών και των φυσικών ομορφιών του τόπου μας. Στα πλαίσια του εν λόγω φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε αριθμός ξεναγήσεων σε διάφορα Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης μεταξύ της 11ης Μαρτίου και της 10ης Μαΐου 2015.

Εντός του έτους, το Τμήμα Δασών προέβηκε στην επανέκδοση αναθεωρημένων τρίπτυχων για τα μονοπάτια μελέτης της φύσης Άρτεμις, Αταλάντη και Περσεφόνη, στα ελληνικά, καθώς και στην επανέκδοση αναθεωρημένου τρίπτυχου για το μονοπάτι μελέτης της φύσης Καληδόνια, στα ελληνικά και στα αγγλικά.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο εκτελέσθηκαν επίσης διάφορες εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των μονοπατιών μελέτης της φύσης και περιπάτου που κατασκευάστηκαν μέσα στα κρατικά δάση, για τα οποία επιδείχθηκε τεράστιο ενδιαφέρον, τόσο από ντόπιους, όσο και από ξένους επισκέπτες. Για επιπλέον βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, το Τμήμα Δασών ετοίμασε πρόγραμμα συντήρησης μονοπατιών και ανάπτυξε επίσης λογισμικό σύστημα στο οποίο θα καταχωρούνται τα στοιχεία και τα αποτελέσματα των ελέγχων της κατάστασης των μονοπατιών.

12. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΞΥΛΕΙΑΣ

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκε η εξαγωγή ξυλείας και η διάθεσή της για την ικανοποίηση των αναγκών των μικρών τοπικών πριστηρίων. Εξήχθηκαν 2.295 κυβικά μέτρα στρογγύλης ξυλείας από τα Κρατικά Δάση, η οποία χρησιμοποιήθηκε για παραγωγή οικοδομήσιμης ξυλείας, παραγωγή κιβωτίων κλπ. Από την ποσότητα αυτή, τα 11 κυβικά μέτρα προήλθαν από καμένη ξυλεία. Από τα ιδιωτικά δάση εξήχθηκαν 807 κυβικά μέτρα στρογγύλης ξυλείας, ενώ από άλλες περιοχές εξήχθηκαν άλλα 769 κυβικά μέτρα.

Πέραν της πιο πάνω ποσότητας, από τα Κρατικά Δάση πωλήθηκαν ως καυσόξυλα ή για παραγωγή καρβούνων 5.266 κυβικά μέτρα κλαδοξυλείας, ελαττωματικής και άλλης ξυλείας. Από την ποσότητα αυτή, τα 40 κυβικά μέτρα προήλθαν από καμένη ξυλεία. Από τα ιδιωτικά δάση εξήχθηκαν 3.439 κυβικά μέτρα κλαδοξυλείας, ελαττωματικής και άλλης ξυλείας, ενώ από χαλίτικες και άλλες περιοχές εξήχθηκαν άλλα 610 κυβικά μέτρα.

Το Τμήμα Δασών εξέδωσε 13 άδειες για λειτουργία ιδιωτικών πριστηρίων που παράγουν πριστή ξυλεία συγκεκριμένων διαστάσεων για κατασκευαστικούς σκοπούς, παλέτα και κιβώτια για το εξαγωγικό εμπόριο.

13. ΔΑΣΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Το Φεβρουάριο του 2015 ξεκίνησαν οι εργασίες για τη χαρτογράφηση όλων των δασικών εκτάσεων στις οποίες ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο η Κυπριακή Δημοκρατία. Η χαρτογράφηση αναμένεται να ολοκληρωθεί περίπου σε δυο χρόνια και θα δώσει σημαντικά στοιχεία σε σχέση με την εξάπλωση και έκταση σημαντικού αριθμού δασικών τύπων

οικοτόπων για τις ανάγκες της εξαετούς Εθνικής Έκθεσης Αναφοράς βάσει του Άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Επίσης, το Τμήμα Δασών μετέχει στην καθοδηγητική επιτροπή για το Διαχειριστικό Σχέδιο του Ακάμα και στην επιτροπή για τα Διαχειριστικά Σχέδια των Ζωνών Ειδικής Προστασίας για τα πουλιά.

14. ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ – ΔΑΣΙΚΑ ΦΥΤΩΡΙΑ

Κατά το 2015 δόθηκε μεγάλη σημασία στη δασοκομική περιποίηση των φυτειών. Νεαρές αναδασώσεις και δενδροστοιχίες συνολικής έκτασης 1.155,9 εκταρίων έτυχαν δασοκομικής περιποίησης όπως αραιώσεις, βοτανίσματα και πότισμα. Από κώνους που μαζεύτηκαν από το Τμήμα Δασών εκκοκκίστηκαν 16,35 κιλά σπόρων. Η ποσότητα που εκκοκκίστηκε το 2015 μαζί με το απόθεμα του 2014 ανήλθε στα 5.521,95 κιλά σπόρων. Από την πιο πάνω ποσότητα, 86,85 κιλά χρησιμοποιήθηκαν από το Τμήμα Δασών.

Η παραγωγή στα πέντε δασικά φυτώρια του Τμήματος Δασών στην Αθαλάσσα, Πλατάνια, Φασούρι, Σταυρό της Ψώκας και στο Δασικό Κολλέγιο το 2015 ήταν 45.548 φυτά σε σύγκριση με 34.159 το 2014. Η παραγωγή του 2015 με το απόθεμα του 2014 ανήλθαν στις 328.845 φυτά. Από αυτά, 27.065 χρησιμοποιήθηκαν από το Τμήμα Δασών, 37.829 πωλήθηκαν στο κοινό, 3.819 πωλήθηκαν σε άλλα Τμήματα και 8.826 δόθηκαν δωρεάν σε σχολεία, κοινότητες, άλλους οργανισμούς και ιδρύματα για φύτευση δημοσίων ή κοινοτικών χώρων. Επίσης διαγράφηκαν 34.048 φυτά τα οποία ξηράθηκαν.

Το Τμήμα Δασών εντός του 2015 άρχισε την ετοιμασία τυποποιημένων πρωτοκόλλων για την παραγωγή δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού. Τα πρωτόκολλα αυτά έχουν ως στόχο την καταγραφή της περιόδου ωρίμανσης των σπερμάτων ανά φυτικό είδος τα οποία παράγονται στα δασικά φυτώρια, το ποσοστό φυτρωτικότητας ανά είδος, τις μεθόδους άρσης του λήθαργου ανά είδος, τις μεθόδους σποράς στα δασικά φυτώρια καθώς και όλες τις ενέργειες που γίνονται στα φυτώρια από τη στιγμή της φύτρωσης των σπερμάτων μέχρι και τη διάθεση των φυτών.

15. ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Ο μηχανογραφικός εξοπλισμός που αποκτήθηκε το 2015 ήταν 31 υπολογιστές γραφείου, 2 φορητοί υπολογιστές, 6 εκτυπωτές Laser A4, 3 εκτυπωτές έγχρωμοι Laser A4, 6 εξωτερικοί δίσκοι φύλαξης δεδομένων, 3 εσωτερικοί δίσκοι φύλαξης δεδομένων, 13 πολυμηχανήματα, 22 οθόνες και 11 διακόπτες. Συνολικά, το Τμήμα Δασών διαθέτει σήμερα 265 ηλεκτρονικούς υπολογιστές καθώς επίσης και μεγάλο αριθμό λογισμικών που χρησιμοποιούνται σε ένα ευρύ φάσμα δασικών εφαρμογών περιλαμβανομένων πακέτων όπως το Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών (ArcGIS), σχεδιαστικών (AutoCad) καθώς επίσης και εξειδικευμένα λογισμικά τα οποία αναπτύχθηκαν από το Τμήμα Δασών (βάση δεδομένων δασικών πυρκαγιών, λογισμικό για διαχείριση των ετήσιων αδειών χρήσης δασικής γης, την έκδοση αδειών καυσόξυλων, ξυλείας και προϊόντων ξυλείας, κλπ).

Εντός του έτους αναβαθμίστηκαν διάφορα λογισμικά προγράμματα και επιπρόσθετα αναπτύχθηκαν τα πιο κάτω λογισμικά:

- Λογισμικό σύστημα στο οποίο θα καταχωρούνται τα στοιχεία και τα αποτελέσματα των ελέγχων της κατάστασης των μονοπατιών μελέτης της φύσης
- Λογισμικό για την χαρτογράφηση της ξυλώδους δασικής βλάστησης στην Κύπρο
- Λογισμικό για τα ανείσπρακτα τέλη.

Κατά το 2015 έγινε ενημέρωση και αναβάθμιση της ιστοσελίδας του Τμήματος Δασών, τόσο στην Ελληνική, όσο και στην Αγγλική γλώσσα. Η ιστοσελίδα μπορεί πλέον να χρησιμοποιείται και για σκοπούς εσωτερικού δικτύου στο οποίο έχουν πρόσβαση μόνο οι λειτουργοί του Τμήματος. Επιπρόσθετα, εντός του έτους, συνεχίστηκε η διαδικασία για ανάπτυξη νέας επίσημης ιστοσελίδας του τμήματος σε συνεργασία με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής.

Επίσης, εντός του 2015, ενημερώθηκαν από το Τμήμα Δασών οι πιο κάτω ιστοσελίδες:

- Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων προτεραιότητας *1520 και *5220 στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Ριζοελιάς
- Βοτανικός Κήπος Τροόδους "Α. Γ. Λεβέντης"
- Αρχική ενημέρωση της ιστοσελίδας του Κέντρου Εξυπηρέτησης του Αγρότη.

16. ΔΑΣΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

α) Δασική Οδοποιία

Η δασική οδοποιία επιτελεί σπουδαίο ρόλο στην εξασφάλιση δυνατοτήτων για τη συστηματικότερη διαχείριση, την εντατικότερη προστασία των δασών, την εξυπηρέτηση των ορεινών κοινοτήτων, τον τουρισμό, την εκμετάλλευση των δασών και τις αναδασώσεις. Η πολιτική του Τμήματος Δασών σε αυτόν τον τομέα βοηθάει σημαντικά στην ανάπτυξη των ορεινών περιοχών, αφού δεν περιορίζεται μόνο στη διάνοιξη και βελτίωση του οδικού δικτύου εντός των δασών, αλλά επεκτείνεται και στην κατασκευή δρόμων που εξυπηρετούν παράλληλα και τις ορεινές κοινότητες.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο βελτιώθηκε και ασφαλτοστρώθηκε τμήμα του δρόμου Μαθιάτη – Δελίκηπου μήκους 0,53 χιλιομέτρων και έγινε επάλειψη με ασφαλτικό σκυρόδεμα του δρόμου Μονασιήλλακα – Έμνες μήκους 4,6 χιλιομέτρων. Επίσης, συνεχίστηκε η συντήρηση καθώς και η διαπλάτυνση ή βελτίωση άλλων υφιστάμενων δρόμων και κατασκευάστηκαν 0,96 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης.

Στο τέλος του 2015, το ολικό μήκος του δασικού οδικού δικτύου ήταν ως εξής:

- 1.398,175 χιλιόμετρα κύριων δασικών δρόμων από τα οποία 210,13 χιλιόμετρα είναι ασφαλτόδρομοι που συνδέουν διάφορες κοινότητες και ορεινά θέρετρα
- 1.019,513 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης
- 1.218,506 χιλιόμετρα εξαγωγικών δρόμων

β) Δασικές Τηλεπικοινωνίες

Το Τμήμα διατηρεί και συντηρεί τηλεπικοινωνιακό σύστημα για αποτελεσματική δασική προστασία και διαχείριση. Κατά τη διάρκεια του χρόνου έγιναν οι αναγκαίες εργασίες για τη συντήρηση και βελτίωση του συστήματος. Το σύστημα κατά το τέλος του 2015 αποτελείτο από:

- 496 τηλεφωνικές συσκευές
- 13 κινητά τηλέφωνα
- 1 τηλεφωνικό πίνακα
- 1 ραδιοτηλεπικοινωνιακό σταθμό ελέγχου

- 571 ραδιοτηλέφωνα οχημάτων/ γραφείων
- 646 ατομικά ραδιοτηλέφωνα
- 8 ραδιοτηλεφωνικούς σταθμούς αναμετάδοσης
- 11 τηλεφωνικά συστήματα
- 1 σύστημα συναγερμού με τηλεφωνική σύνδεση

γ) Δασικά Κτήρια

Μέσα στο 2015, ολοκληρώθηκε η κατασκευή των πιο κάτω νέων έργων:

- Τριών σημείων παρατήρησης, το πρώτο στην τοποθεσία "Κουκκού" στο Πωμό, το δεύτερο στην τοποθεσία "Βουνί" στον Πύργο, αφού το προηγούμενο σημείο παρατήρησης που υπήρχε στον ίδιο χώρο κατεδαφίστηκε μετά από ζημιές που είχε υποστεί από ακραία καιρικά φαινόμενα, και το τελευταίο στη τοποθεσία "Άης Γιάννης" στη Κοιλάδα Παναγιάς
- Ενός υπόστεγου φύλαξης των αεροσκαφών της Μονάδας Πτητικών Μέσων
- Ενός νέου χώρου υγιεινής στο σημείο παρατήρησης "Κινούσας"
- Ενός ξύλινου στεγάστρου στο Δασικό Φυτώριο Αθαλάσσας
- Χώρων διευκολύνσεων και υγιεινής πλησίον του αναψυκτηρίου στη τοποθεσία "Κόννοι" του Εθνικού Δασικού Πάρκου Κάβο Γκρέκο
- Κτηριακές εγκαταστάσεις του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης Κάβο Γκρέκο στην τοποθεσία "Άγιοι Ανάργυροι"

Επιπρόσθετα, το Τμήμα Δασών παρέλαβε τέσσερις γραφειακούς χώρους από το Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος μετά τη μεταστέγαση του Υπουργείου.

Επίσης συνεχίστηκαν οι εργασίες ανέγερσης των νέων χώρων υγιεινής στον Σταυρό Ψώκας.

Τέλος, έγιναν και άλλες εργασίες για επέκταση, βελτίωση και συντήρηση των κτηρίων όπου στεγάζονται οι διάφοροι Δασικοί Σταθμοί καθώς και άλλα υποστατικά του Τμήματος.

δ) Μέσα Μεταφοράς και Μηχανήματα

Το Τμήμα Δασών έχει στην κατοχή του σημαντικό αριθμό μηχανημάτων, τα οποία χρησιμοποιούνται για πάσης φύσεως δασοτεχνικά έργα και κυρίως για τη διάνοιξη και βελτίωση δρόμων και αντιπυρικών λωρίδων. Τα μηχανήματα αυτά όμως επιτελούν και κοινωνικό ρόλο, όπως είναι η χρησιμοποίησή τους στις δασικές πυρκαγιές και στον εκχιονισμό δρόμων του ορεινού δικτύου κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

Κατά τη διάρκεια του χρόνου, το Τμήμα εφοδιάστηκε με 8 μικρά πυροσβεστικά περιπολικά καθώς και με 2 μεταχειρισμένα οχήματα (1 διπλοκάμπινο και ένα όχημα μεταφοράς προσωπικού) τα οποία παραλήφθηκαν από την Υπηρεσία Κρατικών Αγορών και Προμηθειών και το Τμήμα Γεωργίας αντίστοιχα. Αγοράστηκαν επίσης διάφορα δευτερεύοντα μηχανήματα, εξοπλισμός, εργαλεία και όργανα μεταξύ των οποίων 1 μηχανοκίνητος αεροσυμπιεστής, 1 ηλεκτρικός αναμικτήρας σκυροδέματος, 24 μηχανοκίνητα αλυσοπρίονα, 4 πτυσσόμενα αλυσοπρίονα, 1 ηλεκτρογεννήτρια, 3 χορτοκοπτικές, 3 μηχανοκίνητα φραμοκοπτικά, 8 μηχανοκίνητοι φυσητήρες/ απορροφητήρες και 2 ψαλίδια φραμού με αγκώνα.

Για κάλυψη των αναγκών του, το Τμήμα Δασών κατά το 2015 ενοικίασε από τον ιδιωτικό τομέα μέσω προσφορών, αριθμό οχημάτων/ μηχανημάτων όπως φορτηγά, βυτιοφόρα, προωθητές γης, γεωργικά τρακτέρ, εκσκαφείς/ φορτωτήρες (ντίκερ), ανυψωτικά οχήματα κλπ.

Κατά το 2015 συνεχίστηκε η λειτουργία των μηχανουργείων του Τμήματος στην Αθαλάσσα, Σταυρό Ψώκας και Πλατάνια για συντήρηση και επιδιόρθωση των διαφόρων μηχανημάτων και οχημάτων.

17. ΔΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Δασικό Κολέγιο συμπλήρωσε κατά το 2015 το 64ο Ακαδημαϊκό έτος ζωής του (2014 - 2015). Πέντε σπουδαστές από την Κύπρο έχουν αποφοιτήσει κατά το 2015.

Η πρόταση του Τμήματος Δασών αναφορικά με τη μελλοντική λειτουργία του Δασικού Κολεγίου, εξετάστηκε από το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, και υποβλήθηκε πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, στη βάση των

εισηγήσεων του Τμήματος Δασών. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του αρ. 79.070 ημερομηνίας 1/7/2015 αποφάσισε:

- την προσωρινή αναστολή της προσφοράς του τριετούς κύκλου σπουδών,
- την επέκταση και διεύρυνση της λειτουργίας του Δασικού Κολεγίου ως εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού κέντρου,
- την ετοιμασία Σχεδίου Δράσης για τη μετεξέλιξη του Δασικού Κολεγίου, για την περίοδο 2016 - 2018,
- να εξεταστούν τα διάφορα αιτήματα και προτάσεις για αξιοποίηση των υποδομών του Δασικού Κολεγίου που ενδεχομένως να παραμείνουν διαθέσιμες μετά τη νέα μορφή λειτουργίας του.

Στη βάση της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, το Τμήμα Δασών ετοίμασε Σχέδιο Δράσης για τη μετεξέλιξη του Δασικού Κολεγίου σε εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό κέντρο και προωθήθηκε στο Υπουργείο για έγκριση.

Στις 18 Νοεμβρίου, 2015, συγκλήθηκε η πρώτη συνεδρία της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τη λειτουργία του Δασικού Κολεγίου.

Ο Πυρήνας Μάθησης του Τμήματος Δασών υλοποίησε με επιτυχία το Σχέδιο Δράσης του 2015. Η όσο το δυνατό καλύτερη και πληρέστερη υλοποίηση του υπό αναφορά Σχεδίου Δράσης, υπήρξε ο κυριότερος στόχος του Πυρήνα Μάθησης και η υλοποίηση των καταρτισθέντων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων παρείχε γνώσεις και δεξιότητες σε όλους τους συμμετέχοντες Λειτουργούς, που αναμένεται να ωφελήσουν το Τμήμα Δασών στη διεκπεραίωση του έργου του. Επίσης, στα πλαίσια της λειτουργίας του Πυρήνα Μάθησης, έγινε διάγνωση των αναγκών μάθησης του προσωπικού και στη συνέχεια ετοιμάστηκε το Σχέδιο Δράσης για το έτος 2016. Κατά τη διάρκεια του 2015, ετοιμάστηκαν και αποστάληκαν στην Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης η έκθεση «Διάγνωση Αναγκών Μάθησης για το έτος 2016» και το "Σχέδιο Δράσης για το έτος 2016", καθώς επίσης και η "Έκθεση Αξιολόγησης Δραστηριοτήτων Μάθησης για το έτος 2014".

Συνεχίστηκαν οι εκπαιδεύσεις στη σωστή και ασφαλή χρήση αλυσοπρίονων από την ομάδα εκπαίδευσης, η οποία εδρεύει στο Δασικό Κολλέγιο Κύπρου και παρέχει εκπαίδευση και πιστοποίηση σε άτομα που παρακολουθούν το σχετικό πρόγραμμα εκπαίδευσης και επιτυγχάνουν στις σχετικές γραπτές και πρακτικές εξετάσεις. Εντός του 2015, έγιναν οκτώ σειρές εκπαιδεύσεων τις οποίες παρακολούθησαν συνολικά 66 άτομα.

Επίσης αριθμός υπαλλήλων του Τμήματος Δασών συμμετείχε σε διάφορα διεθνή συνέδρια και σεμινάρια.

18. ΔΑΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η Δασική Έρευνα συνεχίστηκε πάνω στα ίδια θέματα όπως και στο παρελθόν. Συνοπτικά δόθηκε έμφαση στην παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων, στην παραγωγή γενετικά βελτιωμένου σπόρου τραχείας πεύκης, στη συντήρηση και βελτίωση των δασοβοτανικών κήπων και της τράπεζας κλώνων, στην προστασία και διατήρηση των δασικών γενετικών πόρων, στην προστασία των δασών από ασθένειες και έντομα κλπ.

19. ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ

Το Τμήμα εντός του 2015, στα πλαίσια της διαφώτισης για διατήρηση και προστασία της φύσης, διοργάνωσε γιορτές και διαλέξεις, συμμετείχε με Λειτουργούς του σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα και εξέδωσε νέο διαφωτιστικό και ενημερωτικό υλικό. Επίσης αξιοποίησε την προσφορά εθελοντικής εργασίας για δενδροφύτευση με σκοπό την επέκταση του πρασίνου.

Η εκστρατεία διαφώτισης κυμάνθηκε στα ίδια πλαίσια όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια. Οργανώθηκαν διάφορες εκδηλώσεις και έγιναν διαλέξεις σχετικές με δασικά θέματα με έμφαση στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών και στην επέκταση του πρασίνου. Στα πλαίσια της οικονομικής περισυλλογής, η ετοιμασία εντύπων, φυλλαδίων, αφισών και άλλου διαφωτιστικού υλικού περιορίστηκε στις άκρως απαραίτητες εκδόσεις σε μειωμένη ποσότητα.

Μεταξύ άλλων, εντός του 2015 ετοιμάστηκαν:

- Αφίσες και δίπτυχο για τον Άρκευθο (*Juniperus oxycedrus L.*), το δέντρο της χρονιάς 2016 (Ελληνική και Αγγλική, κοινή έκδοση)
- Βιβλιάριο για την Ασφάλεια κατά τη Δασοπυρόσβεση (Ελληνική έκδοση)

20. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΔΑΣΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

(α) Εργατικό δυναμικό Τμήματος Δασών

Το προσωπικό που απασχολήθηκε από το Τμήμα Δασών κατά το 2015 ήταν:

- Δασικοί υπάλληλοι και άλλο δημοσιοϋπαλληλικό προσωπικό: 240
- Δασικοί υπάλληλοι (έκτακτοι): 46
- Γραμματειακό και Λογιστικό προσωπικό: 14
- Τακτικό ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό: 140
- Έκτακτο ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό:
    - 725 άτομα από τις 725 εγκριμένες θέσεις (Ο αριθμός των ατόμων αυτών αντιστοιχεί σε 446 μονάδες πλήρους απασχόλησης)
- Αποσπασμένο προσωπικό: 4

Παράλληλα, εντός του 2015 στο πλαίσιο του σχεδίου της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, "Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας για το Έργο Βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων", στο Τμήμα Δασών απασχολήθηκαν συνολικά οκτώ άνεργοι επιστήμονες οι οποίοι εργοδοτήθηκαν από τις αρχές Σεπτεμβρίου 2014 και ολοκλήρωσαν την απασχόληση τους εντός του 2015. Επίσης, από το Νοέμβριο του 2015 που ξεκίνησε το νέο σχέδιο, απασχολούνται στο Τμήμα Δασών επτά νέοι άνεργοι επιστήμονες.

Η ετοιμασία πρότασης για αναδιοργάνωση του Τμήματος Δασών ανατέθηκε σε ενδοτμηματική ομάδα εργασίας εντός του 2015. Η σχετική μελέτη ολοκληρώθηκε και υποβλήθηκε στη Διεύθυνση εντός του ίδιου έτους. Αναμένεται η έγκριση και υλοποίησή της εντός του 2016.

(β) Προσφορά εργασίας σε περίοικους των δασών

Μέσα στα πλαίσια της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης που εκφράζεται ταυτόχρονα και μέσω του Τμήματος Δασών, προσφέρθηκε απασχόληση σε περίοικους των δασών.

Η ολική απασχόληση που προσφέρθηκε άμεσα από το Τμήμα Δασών μέσω εργοδότησης σε τακτικούς και έκτακτους εργάτες ανήλθε στις 157.884 ανθρωποημέρες. Εκτός από τα άτομα που απασχολήθηκαν άμεσα από το Τμήμα, ένας σημαντικός αριθμός ατόμων

απασχολήθηκε έμμεσα είτε από ιδιώτες εργολάβους, οι οποίοι ήταν ανάδοχοι προσφορών του Τμήματος Δασών, είτε ως αυτοεργοδοτούμενοι για την υλοτομία και μεταφορά ξυλείας στα διάφορα πριστήρια ή σε άλλα έργα όπως κατασκευή και συντήρηση δρόμων, συντήρηση κτηρίων, δημιουργία και συντήρηση δενδροστοιχιών, συντήρηση εκδρομικών χώρων κλπ.

(γ) Ασφάλεια και Υγεία

Στα πλαίσια του προγράμματος ασφάλειας και υγείας στο χώρο εργασίας που έχει ως στόχο την προστασία της ζωής, της αρτιμέλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία τους, εντός του 2015, έγιναν Εκτιμήσεις Κινδύνων για όλες τις δασικές εργασίες, οι οποίες αναθεωρούνται κάθε χρόνο, τόσο για ενημέρωση των νεοεισερχομένων, όσο και για υπενθύμιση των εργασιακών κινδύνων στο μόνιμο προσωπικό.

Κατά το 2015, λειτούργησαν δεκαέξι (16) Επιτροπές Ασφάλειας οι οποίες κάλυψαν όλο το προσωπικό του Τμήματος Δασών. Επιπρόσθετα, λειτούργησε η Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Ασφάλειας (ΠΑΣΕΑ) του Τμήματος, η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση του συντονισμού όσων έχουν οριστεί ως υπεύθυνοι για την ασφάλεια και την υγεία στους χώρους εργασίας και στην ενίσχυση των προσπαθειών για την επίτευξη υγιούς και ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος.

Ο Λειτουργός Ασφάλειας, σε συνεργασία με τους Προέδρους των τοπικών Επιτροπών Ασφάλειας, πραγματοποίησαν επισκέψεις σε διάφορα εργοτάξια για έλεγχο των μέτρων τα οποία λαμβάνονται για την ασφάλεια των εργαζομένων και όπου κρίθηκε αναγκαίο έγιναν οι ανάλογες συστάσεις για τη λήψη διορθωτικών μέτρων. Επίσης, 640 εργαζόμενοι του Τμήματος συμμετείχαν σε διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την Ασφάλεια και τη Υγεία στην Εργασία.

Εντός του 2015, συνέβησαν έξι (6) γνωστοποιήσιμα εργατικά ατυχήματα σε εργοδοτούμενα από το Τμήμα Δασών πρόσωπα κατά τη διάρκεια της εργασίας τους.

21. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Μέσα στα πλαίσια ανάπτυξης συνεργασίας της Κύπρου με άλλες χώρες σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος στο δασικό τομέα έγιναν τα πιο κάτω:

(α) Χρηματοδοτικός Μηχανισμός ΕΟΧ και Νορβηγίας

Στα πλαίσια του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και Νορβηγίας (EEA and Norway Grants), συνεχίστηκε κατά το 2015 η υλοποίηση του έργου με τίτλο "Biodiversity Conservation in Restoration and Management of the Amiantos Asbestos Mine at Troodos National Forest Park". Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στα €1.350.000 και συγχρηματοδοτείται από τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό ΕΟΧ σε ποσοστό 85% και την Κυπριακή Δημοκρατία σε ποσοστό 15%.

Σκοπός του έργου, που καλύπτει την περίοδο Ιανουάριος 2013 - Ιανουάριος 2016, είναι η αναδιοργάνωση και ο εκσυγχρονισμός των εργασιών αποκατάστασης στο μεταλλείο Αμιάντου, καθώς επίσης η εισαγωγή μέτρων διατήρησης της βιοποικιλότητας κατά την αποκατάσταση.

Για το 2015, το Τμήμα Δασών είχε διαθέσιμες πιστώσεις ύψους €419.000,00 για την υλοποίηση του προγράμματος και ξοδεύτηκαν €407.876,95.

(β) Συνεργασία με την Αρχή Διατήρησης της Φύσης του Ισραήλ

Κατά το 2015 συνεχίστηκε η συνεργασία σε θέματα προστασίας και διατήρησης της φύσης (Nature Conservation), με την Αρχή Διατήρησης της Φύσης του Ισραήλ - Nature Conservation Authority of Israel, καθώς και με άλλες αρμόδιες Αρχές και Επιστήμονες. Επίσης, λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε με την εισβολή ξενικών ειδών σε ευαίσθητα οικοσυστήματα μας, υπήρξε συνεργασία με εμπειρογνώμονες από το Ισραήλ σχετικά με τον έλεγχο και περιορισμό του προβλήματος.

Επίσης, κατά το 2015 τα δύο πυροσβεστικά αεροσκάφη τα οποία διαθέτει το Τμήμα Δασών, επισκέφτηκαν το Ισραήλ για προγραμματισμένο έλεγχο και συντήρηση σε εταιρεία συντήρησης αεροσκαφών.

22. ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΔΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

α) Θέματα σχετικά με τα δάση και το δασικό τομέα που συζητήθηκαν στα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε.

Τα κυριότερα θέματα σχετικά με τα δάση και το δασικό τομέα που συζητήθηκαν στα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε., κατά το 2015 ήταν τα ακόλουθα:

- Ο Διεθνής Διάλογος για τα Δάση:
  - Η προετοιμασία της Ε.Ε. ενόψει της 11ης Συνόδου του Φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών για τα Δάση – UNFF11 και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της Συνόδου,
  - Η επαναξιολόγηση της Διεθνούς Διευθέτησης για τα Δάση (IAF) στα πλαίσια του δια-συνοδικού διαλόγου του Φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών για τα Δάση (Ad-hoc Expert Group on IAF) και η υποβολή έκθεσης στην 11η Σύνοδο του Φόρουμ,
  - Ο καταρτισμός του Στρατηγικού Σχεδίου του Φόρουμ για την περίοδο 2017 – 2030.
- Η διαχείριση του αποτελέσματος των διαπραγματεύσεων αναφορικά με τη σύσταση μιας Νομικά Δεσμευτικής Συμφωνίας για τα Δάση στην Ευρώπη, μετά την ολοκλήρωση των Συνόδων της Διακυβερνητικής Διαπραγματευτικής Επιτροπής (INC) και η προετοιμασία της Ε.Ε. ενόψει της Έκτακτης Υπουργική Διάσκεψης της FOREST EUROPE, που πραγματοποιήθηκε στη Μαδρίτη στις 20 Οκτωβρίου, 2015.
- Η προεργασία για την 7η Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη (διαδικασία FOREST EUROPE), που πραγματοποιήθηκε στη Μαδρίτη της Ισπανίας από 20 - 21 Οκτωβρίου, 2015 και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της,
- Το Πολυετές Σχέδιο Υλοποίησης της νέας Δασικής Στρατηγικής της Ε.Ε.
- Το Πρόγραμμα Δράσης FLEGT:
  - Η αξιολόγηση της Εφαρμογής του Προγράμματος Δράσης FLEGT της Ε.Ε.
  - Η ενδιάμεση αξιολόγηση της εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση των υποχρεώσεων των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν ξυλεία και προϊόντα του ξύλου στην αγορά (Κανονισμός για τη Ξυλεία)
  - Η υιοθέτηση ενός Κανονισμού που θα τροποποιεί τον Κανονισμό 2173/2005 για την εγκαθίδρυση ενός συστήματος αδειοδότησης FLEGT
  - Οι διαπραγματεύσεις συνομολόγησης εθελοντικών εταιρικών συμφωνιών FLEGT

- Η ενδιάμεση αξιολόγηση της εφαρμογής του Κανονισμού για τη Ξυλεία
- Η Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το Σχέδιο Δράσης FLEGT

- Η επανεξέταση των κριτηρίων και δεικτών για την αειφορική διαχείριση των δασών
- Ενέργειες σε επίπεδο Ε.Ε. αναφορικά με τις δασικές πυρκαγιές
- Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των Οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους στην Ευρώπη,
- Τα νέα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης
- Ο Κανονισμός 1143/2014 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης εισβλητικών ξενικών ειδών και οι προβλεπόμενες επιπτώσεις στο δασικό τομέα
- Το Δασικό Σύστημα Πληροφόρησης για την Ευρώπη (FISE)
- Τα Μέτρα φυσικής συγκράτησης των υδάτων
- Η κυκλική οικονομία

β) Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο

- Εφαρμογή του Νόμου 139 (Ι) / 2013 – Ο περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμος του 2013. Εφαρμογή των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αρ.995/2010,607/2012 και 363/2012.

Για την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τις πρόνοιες του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για τη Ξυλεία, αλλά και για τη ρύθμιση και ενίσχυση της εποπτείας και του ελέγχου της εμπορίας ξυλείας σε εθνικό επίπεδο, έχει ψηφιστεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, στις 14 Νοεμβρίου, 2013, ο «περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμος» (Ν. 139(Ι) του 2013). Ο Νόμος τέθηκε σε ισχύ στις 29 Νοεμβρίου, 2013, με τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Η νέα νομοθεσία προβλέπει ότι όσοι ασχολούνται με την εμπορία ξυλείας και προϊόντων ξυλείας, περιλαμβανομένων των καυσόξυλων, πρέπει να εξασφαλίζουν Ετήσια Άδεια Εμπορίας που θα εκδίδεται από το Τμήμα Δασών.

Κατά το δεύτερο έτος εφαρμογής του Νόμου ανανεώθηκαν 190 και εκδόθηκαν άλλες 97 νέες Άδειες Εμπορίας Καυσόξυλων. Επίσης, ανανεώθηκαν 54 και εκδόθηκαν άλλες 12 νέες Άδειες Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας.

Για την εφαρμογή του Νόμου, το Τμήμα Δασών προβαίνει στους αναγκαίους ελέγχους στους αδειούχους Εμπόρους Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας, στους αδειούχους Εμπόρους Καυσόξυλων, σε επιτόπιους ελέγχους σε υποστατικά και οχήματα για παράνομη κατοχή και μεταφορά καυσόξυλων ενώ παράλληλα διερευνά καταγγελίες από πολίτες μέσω των Επιθεωρητών Ελέγχου Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας, όπως προνοεί η νομοθεσία.

Το Τμήμα Δασών, κατά το 2015, συμμετείχε σε 5 συναντήσεις της ομάδας Εμπειρογνωμόνων EUTR/FLEGT. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων αυτών συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τα προβλήματα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 995/2010 καθώς και την αναθεώρηση του εγγράφου καθοδήγησης για την εφαρμογή του Κανονισμού. Επιπρόσθετα, συζητήθηκαν θέματα που αφορούσαν την υλοποίηση του σχεδίου δράσης FLEGT, καθώς και τις εξελίξεις αναφορικά με το ηλεκτρονικό σύστημα έκδοσης αδειών FLEGT.

- **Σύστημα Αδειών FLEGT**

Το Τμήμα Δασών προετοιμάζεται για την εφαρμογή του Νόμου 125 (Ι) / 2010 – Ο περί εφαρμογής του εθελοντικού συστήματος αδειών FLEGT για τις εισαγωγές ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση Νόμος του 2010 και των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αρ. 2173/2005 και 1024/2008. Η εφαρμογή θα περιλαμβάνει ελέγχους, αποδοχή ή απόρριψη αδειών FLEGT καθώς και φυσικούς ελέγχους σε εμπορεύματα στα σημεία εισόδου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μέχρι σήμερα έξι (6) χώρες έχουν υπογράψει Εθελοντική Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης (VPA) με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και προχώρησαν στην ανάπτυξη των συστημάτων που απαιτούνται για τον έλεγχο, την επαλήθευση και την έκδοση της άδειας FLEGT, ενώ άλλες εννέα (9) χώρες βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις με την ΕΕ. Επίσης έντεκα (11) άλλες χώρες έχουν εκφράσει ενδιαφέρον για έναρξη διαπραγματεύσεων. Οι πρώτες παραλαβές ξυλείας που θα συνοδεύονται με άδεια FLEGT αναμένονται στην ΕΕ εντός του 2016.

γ) Εφαρμογή Κοινοτικού Κεκτημένου

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/29 σχετικά με τα Προστατευτικά μέτρα κατά της εισαγωγής και διακίνησης επιβλαβών οργανισμών για τα φυτά και φυτικά προϊόντα**

Στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας 2000/29 που αφορά θέματα φυτοϋγείας, διεξήχθησαν και μέσα στο 2015 συστηματικοί έλεγχοι σε συγκεκριμένες επιφάνειες παρατήρησης για να διαπιστωθεί η παρουσία ή όχι του φλοιοφάγου εντόμου της πεύκης, *Ips sexdentatus*, για το οποίο η Κύπρος έχει αναγνωριστεί ως προστατευόμενη ζώνη καθώς και του μύκητα *Seiridium cardinale* που προκαλεί την ασθένεια του έλκους του κυπαρισσιού και για τον οποίο η Κύπρος καταβάλλει προσπάθειες για να αναγνωριστεί ως προστατευόμενη ζώνη. Η έρευνα κατέδειξε ότι κατά το 2015, δεν έχουν εντοπιστεί προσβεβλημένα φυτά/ ξενιστές για το έντομο *Ips sexdentatus*, ενώ για το μύκητα *Seiridium cardinale* σε επτά περιπτώσεις έχουν εντοπιστεί, εντός ιδιωτικών φυτωρίων που διακινούν φυτά κοινοτικής προέλευσης, 20 συμπτωματικά φυτά/ξενιστές των ειδών *Cupressus sempervirens* var. *sempervirens*, *Cupressus macrocarpa* και *Cupressocyparis leylandii*, τα οποία καταστράφηκαν, σύμφωνα με τους ενδεδειγμένους κανόνες.

Στα πλαίσια των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2003/127/ EC, 2004/426/EC και 2006/464/EC η Κύπρος διεξήγαγε ετήσιες επισκοπήσεις για την παρουσία ή όχι των ακόλουθων επιβλαβών οργανισμών καραντίνας: α) του νηματώδη του ξύλου της πεύκης *Bursaphelenchus xylophilus*, και των φορέων του (έντομα που ανήκουν στο γένος *Monochamus*), β) του μύκητα *Phytophthora ramorum* που προσβάλει κυρίως τον δρυ και άλλα πλατύφυλλα, γ) του μύκητα *Gibberela circinata* που προσβάλλει πεύκα, δ) του εντόμου *Anoplophora chinensis* (*Anoplophora glabripennis*) που προσβάλλει φυτά σφένδαμνου, οξυάς, κερκίδας, πλατάνου, λεύκης κτλ., ε) του μύκητα *Ceratocystis platani* που προσβάλλει τα πλατάνια και στ) του βακτηρίου *Xylella fastidiosa*. Από τις επισκοπήσεις διαπιστώθηκε μόνο ένα δείγμα θετικό το οποίο αφορούσε τον μύκητα *Ceratocystis platani* σε φυτό/ξενιστή του είδους *Platanus acerifolia* το οποίο καταστράφηκε όπως και ολόκληρη η παρτίδα, σύμφωνα με τους ενδεδειγμένους κανόνες.

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 1999/105 σχετικά με την Παραγωγή, Εμπορία και Έλεγχο του Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού**

Σύμφωνα με τους "Περί Παραγωγής και Εμπορίας Φυτικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμούς του 2003" έγιναν επιτόπιοι έλεγχοι στα διάφορα φυτώρια που είναι εγγεγραμμένα στους εθνικούς καταλόγους, χωρίς να παρουσιάζονται οποιαδήποτε προβλήματα.

Κατά το 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ετοιμάσει και αποστείλει σε όλα τα Κράτη Μέλη νέο έντυπο που αφορά τα στοιχεία των Εθνικών Καταλόγων για δασικό πολλαπλασιαστικό

υλικό για όλα τα κράτη Μέλη. Το νέο έντυπο κρίθηκε αναγκαίο να δημιουργηθεί για να υπάρχει ομοιομορφία στα στοιχεία που αποστέλλονται στην Επιτροπή. Η Κύπρος έχει συμπληρώσει το νέο έντυπο με βάση τις οδηγίες που έχουν σταλεί από την Επιτροπή και το έχει αποστείλει. Το 2016 το νέο έντυπο με όλα τα στοιχεία των Εθνικών Καταλόγων από όλα τα Κράτη Μέλη θα είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

δ) Εφαρμογή προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

Συνεχίστηκε η εφαρμογή των ακόλουθων τριών μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 - 2013 για τα οποία αρμόδιο για την εφαρμογή τους είναι το Τμήμα Δασών:

- Μέτρο 2.4 "Δασώσεις".
  Συνεχίστηκε η υλοποίηση των αιτήσεων της 1ης και 2ης προκήρυξης των Καθεστώτων 2.4.1 "Δάσωση Γεωργικής Γης" και 2.4.3. "Δάσωση μη Γεωργικής Γης".
- Μέτρο 2.5 "Προστασία των δασών από τις πυρκαγιές και αναδάσωση καμένων περιοχών".
  Συνεχίστηκε η υλοποίηση των αιτήσεων της 1ης και 2ης προκήρυξης.
- Μέτρο 2.6 "Διατήρηση και βελτίωση του κοινωνικού και οικολογικού ρόλου των δασών".
  Συνεχίστηκε η υλοποίηση και των τριών Καθεστώτων του Μέτρου, του 2.6.1 "Μη Παραγωγικές Επενδύσεις", του 2.6.2 "Δασοπεριβαλλοντικές Ενισχύσεις" και του 2.6.3 "Ενισχύσεις NATURA 2000", της 1ης προκήρυξης. Έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση όλων των έργων των εγκριμένων αιτήσεων της 2ης προκήρυξης του Καθεστώτος 2.6.1.

Η οικονομική ενίσχυση που καταβλήθηκε για τα πιο πάνω Μέτρα του Προγράμματος, κατά το 2015, ανήλθε στα €2.725.119,20 και αφορούσε 125 αιτήματα πληρωμών. Τα 49 από αυτά, αφορούσαν οικονομική ενίσχυση συνολικού ύψους €2.565.251,88, κυρίως για τα έργα της 2ης προκήρυξης του Καθεστώτος 2.6.1 και μία πληρωμή της 1ης προκήρυξης, για το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης στο Κάβο Γκρέκο.

Σ΄ ότι αφορά το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2004 - 2006 καταβλήθηκαν οικονομικές ενισχύσεις για τις ανειλημμένες υποχρεώσεις του Μέτρου 2.4: "Δάσωση Γεωργικής Γης". Υποβλήθηκαν συνολικά 19 αιτήματα πληρωμών και καταβλήθηκε οικονομική ενίσχυση

ποσού €18.520,13. Επιπρόσθετα, συνεχίστηκε και ο έλεγχος των Μακροχρόνιων Συμβατικών Υποχρεώσεων.

Σ΄ ότι αφορά το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020, ολοκληρώθηκε από τους αρμόδιους Τομείς, η συγγραφή των Λεπτομερών Σχεδίων, για το μέρος που αφορά το Τμήμα Δασών αναφορικά με τα ακόλουθα Καθεστώτα του δασικού Μέτρου 08 "Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών":

- Καθεστώς 8.1: "Δάσωση και δημιουργία δασωδών εκτάσεων"
- Καθεστώς 8.3: "Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων"
- Καθεστώς 8.4: "Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων"
- Καθεστώς 8.5: "Επενδύσεις οι οποίες βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και την περιβαλλοντική αξία των δασικών οικοσυστημάτων"

Τα Λεπτομερή Σχέδια έχουν αποσταλεί στη Διαχειριστική Αρχή και στον ΚΟΑΠ για την οριστικοποίησή τους. Τα Κριτήρια Βαθμολόγησης των αιτήσεων, των πιο πάνω Καθεστώτων, έχουν επίσης αποσταλεί για έγκριση, στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ. Μετά την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020, στις 3 Δεκεμβρίου 2015, η Διαχειριστική Αρχή προγραμματίζει να προκηρύξει το δασικό Μέτρο και Καθεστώτα του, αρχίζοντας από το 2ο τρίμηνο του 2016.

- **Εθνικό Πρόγραμμα για την Παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Διεθνές πρόγραμμα ICP-Forests και Πανευρωπαϊκό Πρόγραμμα FutMon-Life+)**

Στα πλαίσια του προγράμματος "ICP Forests", συνεχίστηκε η συλλογή στοιχείων, οι μετρήσεις, οι εκτιμήσεις και γενικά η παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα, το οποίο καλύπτει δραστηριότητες που έχουν σχέση με την ατμοσφαιρική ρύπανση και τις δασικές πυρκαγιές.

23. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Κατά το 2015, όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια, το Τμήμα Δασών συνεργάστηκε στενά με διάφορες Κυβερνητικές και άλλες Υπηρεσίες καθώς και Οργανώσεις. Η συνεργασία απέβλεπε ουσιαστικά στην προώθηση και επίτευξη των σκοπών και στόχων του Τμήματος. Αναφέρεται ειδικότερα η στενή συνεργασία με όλα τα Τμήματα του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, την Πυροσβεστική Υπηρεσία, την Αστυνομία, την Εθνική Φρουρά, τις Επαρχιακές Διοικήσεις, το Ταμείο Θήρας, την Πολιτική Άμυνα, την Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών, τις Βρετανικές Βάσεις, τους Προσκόπους και Οδηγούς και το Φιλοδασικό Σύνδεσμο. Για τη συνεργασία αυτή, αλλά και για τη βοήθεια που παρασχέθηκε ποικιλότροπα στο Τμήμα εκφράζονται θερμές ευχαριστίες.

Θερμές ευχαριστίες εκφράζονται επίσης, σε όλο το προσωπικό του Τμήματος για το ζήλο και την αφοσίωση που επέδειξε στην εκτέλεση των καθηκόντων του και στην επίτευξη των σκοπών και στόχων του Τμήματος.

ΤΑΚΗΣ ΤΣΙΝΤΙΔΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ